

Hayırsever Bezmialem Valide Sultan, Osmanlı padişahı II. Mahmud'un ikinci eşi ve padişah Abdülmecid'in annesidir. Osmanlı tarihinin en tanınmış valide sultanlarından biridir. Hayırseverlik için yaptığı çalışmalardan dolayı sevilen ve saygı duyulan bir valide sultan olarak tarihe geçmiştir. Akıllı, tedbirli, şefkatli, cömert, ince ruhlu, duygulu ve dinine bağlı bir kadındı. Tüm bu özelliklerinden dolayı kendisine Bezmiâlem (Dünya meclisi ya da dünyaya bayram) ismi verilmiştir. Genel kabul gören bilgiye göre soyu, Müslüman Kafkas kavimlerinden gelmektedir. Bazı kaynaklarda Gürcü Yahudisi kökenli olduğu ileri sürülmüştür.

Bezmialem Valide Sultan, oğlu Abdülmecid padişah olunca (1839) valide sultan oldu ve bundan sonra "Mehd-i ulya" sanını aldı. Abdülmecid tahta çıktığında 16, Valide sultan da 32 yaşındaydı. Oğluna çok düşküdü. İşlerine karışır, ona yol göstermeye çalışırdı. Oğlunun hükümdarlığı döneminde, öldüğü tarihe kadar on dört yıl süreyle valide sultanlık yaptı. Oğluna, Tanzimat'ın ilânı konusunda Mustafa Reşit Paşa'ya güvenmesini önerdiği söylenir. Ayrıca Abdülmecid'in annesini çok sevdiği, hükümetteki nazırları (bakan) seçerken ona danıştığı bilinmektedir.

Bezmialem Valide Sultan hakkında şöyle bir söylence anlatılır: Valide Sultan, yağmurlu bir günce faytonla saraya giderken, bir su birikintisinin içinde boğulma tehlikesiyle baş başa kaldığından çırpınmakta olan bir kedi yavrusu görür. Hemen faytonu durdurur ve titremekte olan yavruyu alır; üzerindeki suları elleriyle silerek ayaklarının arasına koyar ve onu büyük bir anne şefkatiyle ısıtmaya çalışır. Daha sonra saraya geldiklerinde kediyi güzelce doyurur ve ona gereken bütün ilgiyi gösterir. Böylece zavallı kediciğin ölümden kurtulmasına aracı olur. Ölümünden sonra sevenlerinden biri, kendisini düşünde görür ve merakla sorar; " Valide Sultanım, siz dünya hayatında büyük hayır-hasenat sahibi bir kimseydiniz. Kim bilir Cenab-ı Hak, sizlere ne büyük ikram ve ihsanlarda bulunmuştur!" Valide sultan şöyle yanıt verir: " Evet, yaptığım bu hayır-hasenata karşılık Cenab-ı Hak bana büyük ikramlarda bulundu. Fakat asıl büyük ikramı, boğulmakta olan bir kedi yavrusuna gösterdiğim şefkat dolu hizmetimden dolayı bahşetti."

Ayrıca Bezmiâlem Valide Sultan'ın sık sık kullandığı mühründe kazınmış olan aşağıdaki beyitler, onun manevi kişiliğinin kaynağının peygamber sevgisi olduğunu ortaya koyan güzel bir örnektir:

"Muhabbetten Muhammed oldu hâsıl, Muhammed'siz muhabbetten ne hâsıl? Zuhûrundan Bezm-i Âlem oldu vâsıl!"

Tüm bunların yanı sıra onu unutulmaz kılan ise yaklaşık iki yüzyıl önce gördüğü bir rüyayla olmuş. Rüyasında kıyamet kopana kadar kendisine iki yüz kişinin dua ettiğini gören Valide Sultan, vakit kaybetmeden rüyasını yorumlatmış. Valide Sultan'a Osmanlı Devleti'nin gerileme dönemini yaşadığını ve tifo, kolera gibi hastalıkların yaygınlaştığını söyleyen rüya tabircileri, bir hastane kurarsa herkesin kendisine dua edeceğini anlatmış. Rüya üzerine, Valide Sultan da 1843 yılında Bezm-i Alem Gureba-i Müslimin hastanesini yaptırmaya karar vermiş.